

Cumpătarea în toate lucrurile este practică

VERSETUL-CHEIE

*Mai bun este sfârșitul
unui lucru decât începutul
lui; mai bine cel bun la
suflet decât cel îngâmfat.*

ECLESIASTUL 7:8

Text: Eclesiastul 7:1–19

Ideea centrală: În pofida deșertăciunii vieții „sub soare”, există principii pe care, dacă le aplică, omul care se teme de Dumnezeu poate găsi semnificație și speranță pentru existența sa.

Scopul lecției: Să ne încurajeze să trăim călăuziți de principii sănătoase care să ne ajute să avem vieți echilibrate, reverențioase față de Dumnezeu.

Explicații contextuale și exegetice:

În primele șase capitole ale cărții sale Eclesiastul (sau „Predicatorul”) ne-a împărtășit căutarea lui după sensul vieții (1:1–2:24) și observațiile sale în contextul acestei căutări (3:16–6:12): viața „sub soare” este deșertăciune (1: 2, 14; 2:11), dar totuși omul trebuie să se raporteze față de Dumnezeu care este sursa a tot ce este bun (2: 24–26; 5:18–20).

Unii comentatori afirmă că a doua parte a cărții Eclesiastul (care începe cu capitolul 7) este un răspuns la prima întrebare din 6: 12 – „Căci cine știe ce este bine pentru om în viață, în toate zilele vieții lui de viațuire” deșartă...?” În această a doua parte a cărții autorul oferă o serie de

proverbe, meditații și narări prin care încurajează o trăire înțeleaptă care să dea semnificație vieții „sub soare”.

Privind la capitolul 7, remarcăm că în prima parte (vs. 1–14) ne sunt date sfaturi pentru „o viață mai bună”, autorul folosind comparația „mai bună este ... decât...”; uneori afirmațiile sale ne surprind (de ex., v. 1b), însă ele vin de la cineva care are și experiență, și inspirație divină. În a doua parte a capitolului (vs. 15–19), el ne oferă sfaturi pentru o viață echilibrată; afirmațiile dificile din acest pasaj ar trebui privite în contextul imediat al cărții și apoi în oglinda întregii Scripturi. Oricum, Eclesiastul ne sfătuiește să evităm extremele, precum și pretenția că putem găsi un răspuns clar la toate aspectele vieții umane.

Este dificil să identificăm o structură clară a cărții în ansamblul ei și, cu atât mai mult în ceea ce privește capitolul 7, care conține proverbe-principii din registre diferite. Tocmai de aceea vom respecta diversitatea ideilor și propunem urmărirea unui set de principii pentru o viață „mai bună”, înțeleaptă și apoi o invitație la o viață echilibrată, autentică.

• Sfaturi pentru o viață mai bună (7:1–14)

Onoarea este mai bună decât luxul (v. 1a)

În original, prima jumătate a versetului este un joc de cuvinte *sem* (nume) și *semen* (ulei), astfel că o traducere mai poetică ar putea fi: „Mai bun e renumele ce-l dobândești decât parfumul pe care-l folosești.” În cultura semitică, *numele* nu era doar o *etichetă*, ci exprima *natura, felul* unei persoane. Solomon se referă nu doar la un nume bun, ci la *reputația* ce derivă din caracterul unei persoane. Ceea ce *este* un om, caracterul său, este mai important decât resursele pe care le are și care l-ar ajuta să își cumpere lucruri (parfumuri) scumpe; așadar, e mai important ce ești, decât ce ai.

Moartea ta este mai bună decât ziua nașterii tale (v. 1b)

Această afirmație a lui Solomon ne surprinde, mai ales când ne gândim, spre exemplu, la moartea neașteptată, tragică a unei persoane tinere în urma unui accident sau a unui părinte ce lasă în urmă copii mici. Solomon

nu indică aici atitudinea pe care o menționa Herodot la unul din triburile tracice, despre care istoricul grec spunea că primea cu plănsset și mare jale pe un nou-născut, în schimb petrecea cu bucurie pe cineva care a murit.

Cu siguranță că pentru beneficiarii noului legământ afirmația lui Solomon are sens. Ei sunt binecuvântați tocmai prin *moartea* Mântuitorului lor; mai mult decât atât, apostolul Pavel spune că plecarea din lumea aceasta este mai bună pentru credincioși, pentru că asta înseamnă că ei ajung să fie în prezența nemijlocită a lui Hristos (Filipeni 1:21–23).

Vorbind despre deșertăciunea vieții pe pământ care, pentru cei mai mulți oameni, este înmulțită cu multă durere, Solomon afirmă că moartea unei persoane este mai bună decât nașterea acesteia, deoarece odată cu moartea se încheie și suferința.

Înmormântarea este mai bună decât petrecerea (vs. 2–4)

Principiul din versetul 2 este mult mai evident pentru credincioși, deși pentru mulți el este șocant. Pentru lumea contemporană, care face totul pentru a evita realitatea morții, scopul vieții este tocmai distracția. Solomon evidențiază însă rolul didactic al morții umane, care ne învață lecții indispensabile de viață; fiecare înmormântare este o „profeție” despre moartea noastră, astfel că într-un asemenea cadru suntem provocați să ne analizăm viața, pilonii și principiile ei, valorile, lucrurile cu care ne petrecem timpul limitat pe care îl avem; învățăm să trăim punând finalul vieții noastre înainte pentru a face tot ce se poate mai bun din fiecare zi.

Dacă medităm la efemeritatea vieții noastre și nu ne ascundem de durerea semenilor noștri, devenim mai empatici, mai sensibili față de nevoile aproapelui nostru, inima ne este „mai bună” (v. 3). În casa de jale devenim mai înțelepți (v. 4; Psalmi 90:12), în timp ce, dacă devenim consumatori de petreceri, suntem „fără minte” (v. 4). Expresia „casa petrecerii” se referea cel mai probabil la un fel de tavernă unde erau cântece licențioase, vulgare.

Bineînțeles că Solomon nu afirmă că ar trebui să evităm cu orice preț bucuria sau sărbătoarea, ci mai degrabă să nu evităm încercarea, expunerea la suferințele vieții, atunci când apar la semenii noștri (pe ale noastre oricum nu le putem nega).

O mustrare înțeleaptă este mai bună decât gălăgia celor neînțelepți (vs. 2–5)

În versetul 6, Solomon face referire la zgomotul produs de spinii uscați care erau aruncați în foc (cei din vremea de atunci foloseau în general cărbuni pentru foc) și care nu ofereau căldură. La fel, cei neînțelepți sunt doar volubili, gălăgioși, dar nu te poți baza pe ceea ce spun – sunt superficiali, iau totul în chip ușuratic și nu îți oferă o perspectivă sănătoasă asupra realității.

Este de preferat să ascuți cuvintele cuiva înțelept, chiar dacă acestea sunt o mustrare pentru ceva ce ai greșit.

Sfârșitul unui lucru este mai bun decât începutul lui (v. 8a)

Într-o lume care sărbătorește începuturile însă nu este preocupată de împlinirea promisiunilor făcute (proiecte de construcții, promisiuni electorale, maritale etc), Solomon ne amintește că sfârșitul unui proiect este testul autentic. Așa se vede dacă scopul a fost îndeplinit; seriozitatea, dedicarea, priceperea, toate sunt revelate. De fapt, unii comentatori spun că sensul cuvântului „sfârșit” din acest verset este acela de „rezultat”, „produs final” ca în Proverbe 14:12.

Un lucru început și neterminat este neplăcut, neproductiv; cum ar arăta lumea aceasta dacă nu s-ar duce la îndeplinire procesele de producție începute (mașini fără volane sau roți, pantofi fără talpă etc). Scriptura ni-L prezintă pe Dumnezeu ca începând și încheind lucrarea creației. Domnul Isus Îi spune Tatălui „am sfârșit lucrarea” (Ioan 17: 4), iar omul neprihănit „tot ce începe duce la bun sfârșit” (Psalmi 1:3).

Răbdarea mai bună decât mândria (vs. 8b, 9)

În original, versetul 8b sună astfel: „mai bun este un duh răbdător decât un duh îngâmfat”; așadar, „cel bun la suflet” trebuie înțeles ca „cel cu răbdare în suflet”, iar legătura cu prima parte a versetului este, după cum urmează, o implicație a principiului de a căuta realizarea unui lucru, necesitatea de a avea răbdare, de a nu te plânge, de a nu cârți. Răbdarea duce la rezultate minunate (Iacov 1:2–4). Antiteza răbdare-mândrie sugerează

că răbdarea este o dimensiune a smereniei, în timp ce nerăbdarea este o iritare arogantă față de modul în care Dumnezeu alege să lucreze cu oamenii.

Trecutul n-a fost mai bun decât prezentul (v. 10)

Privind la ce se întâmplă în jurul nostru, ni se pare că suntem îndreptățiți să spunem că lucrurile s-au degradat mult față de cum au fost în trecut. Și totuși, Solomon sugerează că acesta nu este un semn al înțelepciunii. Comentatorii Scripturii afirmă că este probabil că meditația aceasta s-ar referi la tendința unora de a romanța și glorifica trecutul, omițând dificultățile și suferințele ce au caracterizat și acele vremuri. Cu alte cuvinte, fiecare generație are parte de bucurii dar și de neazuri; nu ar trebui să trăim în trecut, amăgiți de gândul că atunci nu au fost probleme.

Înțelepciunea este mai prețioasă decât banii (vs. 11–12)

Ceea ce surprinde aici este că Solomon declară înțelepciunea mai „profitabilă” decât banii, deoarece aceasta oferă reperele esențiale pentru ca un om să rămână în viață. Spre deosebire de cunoaștere, înțelepciunea ne spune și ce să facem cu acea cunoaștere. Înțelepciunea nu garantează absența greutății în viață, dar garantează găsirea și urmarea unui drum prin greutățile acestei vieți. Înțelepciunea te ajută să navighezi prin sau pe lângă furtunile vieții și îți dă „viteză” atunci când condițiile sunt prielnice.

Înțelepciunea înseamnă să nu uiți pe Dumnezeu (vs. 13–14)

Solomon ne invită să reflectăm la poziția noastră înaintea lui Dumnezeu: suntem ne semnificativi în raport cu grandoarea creației și fără nicio putere. A lupta cu Dumnezeu atotputernic înseamnă nebunie curată. Reacția noastră ar trebui să fie una de acceptare a tot ceea ce El permite în viața noastră, să maximizăm bucuria atunci când ne merge bine și să ne amintim că încercarea nu este permanentă.

2. Trăiește o viață echilibrată (7:15–19)

Aceste versete au fost deseori greșit înțelese; ele nu oferă nicidecum argumente pentru o trăire „relaxată” în ce privește neprihănirea. Mai degrabă,

Solomon ne pregătește pentru o altă realitate a deșertăciunii din „viața sub soare”. Există, el „a văzut” (v. 15), și probabil și noi putem confirma cu experiența noastră, excepții de la principiul retributivității, atât de popular în gândirea antică (Dumnezeu îi pedepsește pe cei răi și îi binecuvântează pe cei neprihăniți).

Solomon nu intenționează să explice această deșertăciune, ci să ne ajute să nu ne „împiedicăm” nici de aceasta. E un simplu fapt că uneori, oameni neprihăniți ca Nabot (1 Împărați 21:13), mor în neprihănirea lor (unii comentatori spun că aici ar trebui să citim „din cauza neprihănirii lor”, adică sunt martirizați), în timp ce nelegiuții ca Izabela o duc mai bine mai mult timp (1 Împărați 18–21). Această „anomalie” i-a frapat deseori pe scriitorii biblici (Iov; Psalmi 37, 73; Habacuc 1:13–17).

În versetele 16–18, Ecclesiastul ne avertizează în ceea ce privește două pericole morale. În versetul 16, el nu ne descurajează în a trăi o viață curată, ci ne atenționează să nu avem o neprihănire fariseică, legalistă, o auto-neprihănire. În versetul 20, el va afirma principiul clar „nu este niciun om neprihănit”. În original, textul nu spune „prea neprihănit”, ci „foarte neprihănit” și indică spre un ton ironic care deconspiră modul în care un om se vede, se consideră și se prezintă în fața altora. Deci Solomon zice „nu te da foarte neprihănit.”

În versetul 17, Ecclesiastul ne atenționează să nu capitulăm în fața răului. „Peste măsură de rău” nu înseamnă că răul în moderație este acceptabil, ci foarte probabil că Solomon recunoaște că răul este un fapt al experienței umane, că uneori îl comitem dar ar trebui ca și atunci când ne lăsăm biruți de ispita de a păcătui, să nu ne afundăm în cele mai adânci mlaștini ale păcatului.

Un om neprihănit ar trebui să vadă clar ambele pericole (v. 18) și să le evite pentru a trăi cu reverență față de Dumnezeu; acesta este semnul înțelepciunii (Proverbe 1:7; 9:10). Iată că, în pofida deșertăciunii totale a vieții sub soare, Ecclesiastul găsește un loc stabil, care aduce sens vieții: a trăi în ascultare de Dumnezeu ne ajută să trecem prin pârjolul vieții acesteia ce deseori nu are noimă (v. 18).

Versetul 19 poate fi concluzia acestui periplu prin principii pentru o viață cumpătată, bună: atitudinea („frica” de Dumnezeu, adică reverența față de El) și aplicarea permanentă (înțelepciunea în acțiune) sunt lucrurile care ne capacitează să fim cum vrea Dumnezeu și să trăim corect înaintea Lui. Astfel suntem mai pricepuți în chestiunile vieții decât cei considerați experți de către oameni. „Zece viteji” poate indica un număr (zece) sau un consiliu al unui oraș (format uneori din zece lideri ai orașului, după cum arată și Josephus în *Antichități*).

Aplicații:

1. Caută ca, mai presus de orice alte realizări, să dezvolți un caracter frumos, asemănător cu cel al lui Hristos.
2. Arată empatie față de suferința aproapelui și învață lecțiile importante ale morții semenilor.
3. Disciplinează-te să duci la bun sfârșit orice lucru pe care l-ai început: viața de credință, căsnicia, școala, orice proiect bun.
4. Nu poza într-o persoană superspirituală și nu fi un creștin legalist, ci caută o neprihănire autentică a inimii.

Întrebări pentru discuții:

1. De ce sunt principiile enunțate în studiul nostru atât de contrastante cu gândirea lumii în care trăim?
2. Care dintre principiile de mai sus sunt cel mai greu de aplicat?
3. Ce înseamnă în mod practic să nu avem o neprihănire fariseică, legalistă și nici „să nu fim peste măsură de răi”?

autor: Sorin Bădrăgan, pastor, Biserica Creștină Baptistă „Providența”
București; sorinbadragan@yahoo.com